

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K. za pol leta 13 K. za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K. za pol leta 11 K. za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Korošec — kandidat.

Iz Maribora, 28. oktobra.

Ponedeljska številka »Slovenca« je do dobre polovice posvečena odstavljenu prefektu mariborskega semenišča, Antonu Padovanskemu Korošcu. To-liko prostora ni dosedaj posvetil v dveh mesecih vsem kandidatom za štajerski deželni zbor.

Na prvem mestu se namigava nanj ter se mu očitá: zakaj molči; na drugem mestu se ga povprašuje, ali bi bil pripravljen sprejeti deželnozborski mandat za ljutomersko-ormoško-gornjeradgonski okraj; na koncu lista pa je že polno br-zojavk iz dotičnih krajev, v katerih se izjavlja, da je sploh Korošec »zadnja nada, zadnji up«, brez njega da kmetje sploh ne morejo živeti.

Priznati se mora sicer še mlademu Korošcu, da je v hinavski prekanjenosti in katoliških spletkah dosegel svojega učenika dr. Žlindra. Izdamo le javno tajnost, da je vsa navdušenost za Korošca v »Slovenca« potekla deloma iz njegovega peresa, deloma po njegovem naročilu od vodstva kranjske klerikalne stranke. Znano je, vsaj tukaj v Mariboru, da je vse homati-je v kandidaturi Ljutomer-Ormož premišljeno in proračunjeno pro-vzročil Korošec sam. On je bil, ki je očital v »Slovenca« dr. Rosini nedo-slednost, češ, da je svoječasno izjavil, da ne prevzame več kandidature. Toda za svoj mandat še ni bil varen, ker so on-dotna politična društva še imela dva spo-sobna kmetska kandidata, gg. Koče-varja in Murso. Kaj storiti? Treba je bilo ta dva oplašiti, češ, da se bo dr. Ro-sina še vendar dal pregovoriti, ako se sama odrečeta kandidaturi. In ker bi oba rada imela, da kandidira dr. Rosina, sta se res odpovedala. In sedaj je imel častihlepni Korošec prosto pot, posebno, ker so volitve takorekoč pred durmi. Izišle so posebne okrožnice na duhovnike, in s tem misli Korošec, da je stvar rešena. Ne smemo pa pozabiti, da je bil Korošec pripravljen na vse sple-tkarije, pa bi bile iste tudi na škodo na-rodni disciplini, samo da dobi to pot

mandat. Kajti še predno so bile de-želnozborske volitve razpisane, ponašal se je v krogu svojih za-upnikov, da ima deželnozborski mandat že v žepu.

Mi v Mariboru, ki vemo, kaj bi po-menil nastop Korošca v javnem življenju, smo se res prestrašili, ko smo čitali, da je napovedal kandidaturo. Z istim dnem, ko se oficialno proglasi Koroš-čeva kandidatura, je tudi zane-šen na Štajersko ljut strankarski boj. V vseh svobodomiselnih krogih bo zavriščalo, in to popolnoma opravičeno. Korošec je pravi tip najzagrizenejšega klerikalnega nazadnjaka, učenec vašega Šusteršiča ter je pri mnogih prilikah na shodih in v svojem lističu izražal javno, da hoče imeti razkoj, da se mora ljudstvo združiti v krščansko-socialno organizacijo po kranj-skem receptu, da se mora inteli-genca podvreči brezpogojno du-hovnim ukazom, sicer se napove tudi narodnemu razumništvu boj. Saj je znan njegov nastop v Slovenski Bistrici, ko je slovenske deželne poslance dolžil brez-brižnosti in lenobe, dasi je prej zagovarjal njih postopanje, a to vse zato, da bi opo-zoril volilce nase. Ravno tako je znano, kako nevalificirano se je zadiral v celi-ske voditelje na ondotnem zaupnem shodu, da je celo notarju Bašu, ki je vse drugo prej kot liberalec, zavrela kri ter mu jih je povedal par prav osoljenih. Njegovi nastopi so se našim strpljivim voditeljem tako prignusili, da je znani odlični naš poslanec očitno izjavil, da ne bo nikdar sedel s Korošcem skupaj v dež. zbornici.

Korošec pa je tudi zagrizen sovražnik šole in učiteljstva. To je pokazal čestokrat s svojo strupeno pi-savo v »Slov. Gospodarju« in na javnih shodih. Letos 20. julija je priredil shod v Šmartnem pri Gornjem gradu. Prišel je sondirati tla za vsakojako kandidaturo v Savinski dolini. Pri tej priliki je podlo ščuval stariše proti šoli in učiteljstvu. Rekël je, da se otroci uče v šoli le lena-riti, da so potemtakem tudi učitelji lenuhi. Gromadil pa je še druga neosnovana oči-

tanja, dokler ni nekdo nad njim zavpil: hujskač! šuntar! »Učiteljski Tovariši« je takrat pisal: Tovariši! Korošec je hujskal proti Vam in proti naši šoli. Pazite torej na Korošca — hujskača in glejte mu na prste, kadar uganja svojo komedijo ali lumparijo.

In sedaj si upa tak človek kandidi-rati za deželni zbor! Večje nesramnosti si res ni mogoče misliti. Učitelji in razum-niki, spomnite se na zgornji poziv!

Ako se tedaj njegova kandidatura še pravočasno ne zavrne, pade bomba posebno med naše, dosedaj še složno razumništvo. Posledice boja so nedogledne. Naše učiteljstvo bi moralo biti neznajajno in pasje pohlevno, ako bi ne nastopilo z vso ogorčenostjo zoper svojega sramotilca. Postaviti se mu pa mora nasproti vse omikano prebivalstvo — in kot tako je veljalo dosedaj ono v Ljutomer-skem, ormoškem in gornjeradgonskem okraju — kajti s Korošcem bi nastopila pri nas hujska združba, kakor jo uganja na Kranjskem dr. Žlindra s svojimi pristaši.

Da smatrajo kranjski klerikalci Ko-rošca kot ustanovitelja nekake bodoče svoje filialke na Štajerskem, je najboljši dokaz, da razpošilja kranjsko kle-rikalno vodstvo oklice na vse fa-rovže v ljutomersko ormoškem okraju, naj se odločno postavijo za kandidata Korošca. To je tako jasna nakana na našo narodno vodstvo, da se morajo upreti tudi priznani miro-ljubni naši prvaki. Pa tudi duhovniki morajo iz kranjskih klerikalnih krogov jim vsiljenega kandidata odkloniti, ako nočejo, da jih bomo obdolžili, da je nji-hovo zdihovanje po slogi le goli humbug.

Prôč z netaktnimi prepirljivci, kakor je Korošec! Značajna rodoljuba Kočevar in Mursa naj se brž odločita ter naj eden njiju takoj proglasi kandidaturo!

V Ljubljani, 29. oktobra.

Državni zbor.

V včerajšnji seji se je nadaljevala debata o gališkem kmetijskem štrajku. Poročal je posl. Dasz y n s k i, ki je na-vajal kričeče dokaze, kako kruto izrablja šlahta delavski stan. Dnine znašajo pri

moških 15 do 30 kr., pri ženskah 16 do 26 kr., pri mladoletnih 15 do 16 kr. na dan brez hrane. Duhovniki so šlahto za-govarjali ter je pater Donawanecki pripo-vedoval štrajkujočim, da je greh več za-htevati kot 25 kr., ker je že Kristus pri-povedoval v »perglihi«, da je dal vino-gradnik vsem delavcem po en groš, kar je toliko kot danes 25 kr. — Ministrski predsednik je na dolgo opravičeval po-stopanje zoper štrajkujoče. Pomagal mu je posl. A b r a h a m o v i c z, ki je izjavil, da bo polski klub glasoval proti nujnosti. Debata se potem prekine ter se odda vladni načrt zoper pijančevanje brez prvega branja obrtnemu odseku. Danes je seja. **Nameravan atentat na Ruskem.**

Ko je padel notranji minister Sipja-gin pod morilčevo roko ter je nastopil njegovo mesto Plehve, je razširil tajni re-volucijski odbor vest, da ima Plehve pol leta časa, da popravi Sipjagino ve napake in da more vvesti primerne reforme. Ako pa bode hodil po potih svojega prednika, bode po določenem roku tudi umorjen. Ruska policija je dognala, da je glavni revolucijski odbor v Berlinu. Tam je tajna policija opazovala zarotnike, zasle-dovala njih korake, odpirala njih pisma ter raztegnila celo mrežo, ki bi jo v pr-avem času zategnila. Spočetka oktobra pa je peterburška policija dobila iz Berlina sporočilo, da so zarotniki sklenili, Pleh-veja umoriti in hkratu se je natančno naznanila in opisala oseba, ki je bila do-ločena, da naj umor izvrši. Preiskave so dognale, da je sporočilo docela resnično. Zastopniki ruski policije so pustili, da je zarotnik odpotoval, ker so ga hoteli zgra-biti, ko bi stopil na ruska tla v Peter-burgu. Ali ko je došel dotični vlak v Peterburg, ni bilo zarotnika nikjer; iz-ginil je brez sledu vzlic velikemu številu agentov, ki so ga spremljali in vzlic vsem ukrenitbam, ki so se odredile še na var-šavskem kolodvoru. To je seveda izzvalo v Peterburgu silno strmenje ter se de-lajo razne kombinacije. Plehve je doslej še živ, a kje je zarotnik, ki je potoval, da ga umori, tega ne ve nihče. Tako se poroča dunajski »Zeit« iz Peterburga dne 21. oktobra.

LISTEK.

Na Krimu.

Potopisna črtica. Spisal G. S.—c.

(Konec.)

Pripeljali smo se mimo »herzone-skega majaka« (svetilnika), oddaljenega od mesta Sevastopolja šest milj in zveza-nega z njim po brzojavu. Pred njim je plavajoča lesena piramida (vêha), čez ka-tero se parnik ne sme približati bregu, na tem pa »sirena« in zvon za signale v hudi uri.

Hitro smo zavili proti severu in morje je postajalo še valovitejše. Zelo po-časni smo se uvozili v sevastopoljski zaliv. Pri vходу v njega zagledaš grozne spomenike prošlosti. Aleksandrovsko in Konstantinovsko baterijo, ki sta igrali tako veliko ulogo za slavne obrane trdnjave leta 1854.—55. Ko se je parnik zasukal k pristanišču, smo zazrli na desni na višjem mestu grandiozno poslopje Lazarevske morske vojašnice s spomenikom vojsko-vodje Lazareva.

Na pristanišču je vladalo velikansko življenje. Okoli nas so švigale vojne ladije raznih velikostij in konstrukcij: oklopnice, križarke, topničarke in povsod je kipeló življenje. Poleg pristana se vzdiguje ko-lonada Jekaterinskega pristana, od tod na desno roko stoje »leseno« gledališče, ko-pališče, eleganten hôtél, »Kist«, nizko po-slopje dvorca iz časa Jekaterine II. Na jugovzhodni strani zaliva je razpoložena »Korabelnaja slobodka« (trdnjava), kamor vsako minuto odhajajo in odkoder prihajajo male vojaške ladjice. Zaliv se razde-ljuje v razne manjše.

Parnik je obstal v Sevastopolju dve uri. Peljal sem se v »Muzej oboróny Se-vastopolja«, kjer so topovi in streljivo, modeli potopljenih vojnih ladij, karte, čr-teži in slike iz časa obleganja in spomini na branitelje. Odtod sem se peljal narav-nost v »Vladimirskij sober«, kjer počivajo pod črnim mramornim križem hrabri ruski generali. Nato sem se vozil po »Bolšoj Morskoj«. Stopivši par korakov naprej, po-kazal mi je izvošček kapelico, t. j. okoli 20 m visoko piramido s križem na vrhu. Ta stoji na pokopališču z napisom: »Brat-skaja mogila«, kjer leži okoli 43.000 trupel

v bojih ob Sevastopolju padlih Rusov. Iz-med znamenitih ruskih vojskovodij sta tukaj pokopana knez Gorčakov in grof Todtleben. Opozoril me je pa izvošček tudi na angleško, francosko in italijansko pokopališče, vsa na mestih, kjer so stali angleški, francoski in italijanski vojaki. Na »Bratskoj mogili« počiva po 200 trupel v enem grobu. Temni drevoredi, obsen-čujoči grobove, napravljajo resen, mogo-čen utis.

Vozeč se po Nahimovskem prospektu zaslišal sem pred seboj zvoke vojaške godbe. Množica ljudstva, spremljajoča ne-koliko stotnih vojakov, je prisilila izvoščka zadrževati konja. Iz oken in odprtih durij pozdravljali so mimogredoče vojake z »ura«-klici. Pa tudi ti so bili židane volje, poskakovali so in prepevali. Komaj je za-pazil izvošček nekaj prostora pred seboj, krenil jo je po stranski ulici na »Primor-skoj bulvar« z lepimi nasadi ob strmeh nabrežju. Morje je bilo jako razburjeno in valovje je z močnim šumom butalo ob breg in se razbrizgavalo v goste pene. Odpravil sem izvoščka, a nisem mogel na svoj parnik. Vkrcevalo se je namreč prej srečano vojaštvo na »Velikega knjaza Kon-

stantina«. Ljudstva je kar mrgolelo na pristanišču. Godba je neprestano igrala narodne komade. Končno je stopil na par-nik »stabsoficar«-poveljnik, izpregovoril kratek, a navdušujoč govor in zaklical trikrat »urá«, vojaštvo je odgovorilo z istim klicem.

Tudi meni je bila dana prilika sto-piti na ladjó, ki se je kmalu jela odmi-kati od brega, polnega ljudstva, srčno po-slavljajočega se od domačih stotnih. Pa ne samo pristanišče, vse nabrežje, mimo ka-terega smo se vozili, posejano je bilo od Sevastopoljčanov. Slišali smo tri ali štiri velike, silno zibajoče se čolne, na vsakem po jeden častnik in 25 do 30 veslarjev. Privozivši mimo našega parnika, obdržali so veslarji na povelje vesla »nad vodo« in pozdravili odhajajoče tovariše z gromo-vitim »Urá!«

Sevastopol je glavna vojaška luka na Črnem morju in v obširnih njegovih zalivih se osredotočuje »Černomorski vo-jennij flot«. Sevastopolski zaliv je jeden izmed najboljših svetovnih zalivov. Hitri razvoj »Černomorskega flota« za Pavla I. in Aleksandra I. ni dal miru Angliji, bo-ječe se ruskega ladijevja. Njena politika

Kamenani jezuitje.

Najbolj klerikalna in od duhovništva in redovništva najbolj izsesana država v Evropi je Španija. Čudno je zato tolikanj bolj, da se je znala prav njena tesna sosedinja, Portugalska otrestiti more redovnikov. Od časov markija Pombala je trajal boj med državo in cerkvijo skoraj neprestano in vlada si je znala z izvršitvijo zadnjih protiklerikalnih zakonov, ki so povzročili toliko nemirov, izvajati sijajno zmago. Kakor na Francoskem, pa mislijo tudi portugalski klostarji, da so postave samo za druge na svetu, zato se nočejo niti na Portugalskem ravnati po Kristovih besedah: Dajte cesarju, kar je cesarjevega... Poskušali so se postavam izogniti ter jih komодно ignorirati. Najbesnejše in hkratu najlokavejše so se upirali cvet redovnikov — jezuitje, ki so po novih državnih portugalskih zakonih kot miru in sreči dežele nevarni elementi iz Portugalske popolnoma izključeni in zapodeni. Vendar so si upali v Almadi blizu Lisabone na tistem odpreti svoj kolegij ter loviti učence. »O Dia« in »O Mundo« poročata, da se je eden izmed patrov oblekel v uniformo policijskega častnika ter se postavil kot straža pred kolegijska vrata, da bi onemogočil vsako motenje med podukom. Toda liberalci almadski so se zbrali naglo ter so siloma vdrl v kolegij. Jezuite so prepodili in kamenali, Patri so morali bežati v Cacilhas, kjer jih tudi niso slovesno sprejeli ter bodo morali končno vendar zapustiti deželo, kjer imajo zakoni moč in veljavo.

Chamberlain gre v Južno Afriko.

Angleški kolonijski minister Chamberlain hoče potovati v Južno Afriko. S tem se hoče odtegniti razpravi novega šolskega zakona, glede katerega zavzema reakcionarno stališče. Listi so ga zato hudo napadali ter mu očitali radikalno preteklost Chamberlain svoje popularnosti noče izgubiti radi šol, zato se vsej akciji odtegne ter pojde v Južno Afriko, da dokaže s tem svoje veliko zanimanje za kolonije, med katerimi — zlasti v Avstraliji — vlada z njegovim vodstvom nezadovoljnost. Chamberlain hoče posetiti tudi druge kolonije ter utrditi svojo upravo in politiko. Ali bo to njegovo potovanje kaj pomagalo, je dvomljivo. V Južni Afriki postajajo razmere zopet sitne in nerodne. Nezadovoljnost Burov narašča. Premaganci se čutijo varane. Anglija noče izpolniti svojih obljub, danih pred sklepom v miru. Mnogo Transvaalcev se je vrnilo s svojih posestev in domačij v koncentracijske tabore, ker bi morali sicer poginiti od lakote. Angleži burskih beguncev, ki so nastopali proti lastnim rojakom, še niso odpustili, nego jih imajo še vedno pod orožjem. Kafri so postali zopet predrzni ter napadajo farme belokožcev. Anarhija v deželi narašča. Prisotnost Chamberlaina ne bo pomagala, pač pa plemenita radodarnost, velika podpora in poštenost angleške vlade v izpolnjevanju danih obljub.

Najnovejše politične vesti.

V zadevi carine na uvoz italijanskega vina bo podal posl. Marchet od vseh strank drž. zbora

je provzročila krimsko vojno, ki naj bi uničila moč Rusije na Črnem morju. Rusi so potopili v luki vse svoje ladje, da ni moglo sovražno ladjevje pred mesto. Vojna se je skončala s pariškim mirom (l. 1856.), po katerem se je vzela Rusiji pravica, utrjevati južni del Sevastopolja in imeti vojaško ladijevje v Črnem morju. Nabrežje Črnega morja je razrušil sovražnik, ladijeplovba je bila priznana za nevtrarno in delo genialnih Rusov, začeti od Petra I., porušeno in mnogo pokončano. Rusija pa se je kmalu popravila od tega udarca. Ker je postal močna trdnjava, Sevastopol glavno središče ladijestaviteljske delavnosti »Russkago obščestva parohodstva in trgovli«, kavkazki breg se je zopet podvrnil Rusiji. Novorossijsk, Anapa, Luhum in Poti so se začeli razvijati v mesta in Odesa je začela hitro rasti. Rusija se je leta 1871. uprla določbam pariškega miru. V vojni s Turčijo je bil pridobljen Batum. Neuspeh sevastopolski je dandanes docela izbrisal. Mornarica silno narašča, množeč število ladij vsako leto. Gospodstvo Rusije na Črnem morju je danes globoko vkoreninjeno.

podpisani predlog na ministrskega predsednika in trgovskega ministra, naj se carina zviša od 3 gld. 20 kr. per hl na najmanj 12 gld. — Češki klub se je konstituiral. Predsednik je poslanec Pacák, podpredsednika sta dr. Stránský in Brzora. — Debata o Körberjevi izjavi pride vendar najbrže še ta teden na vrsto, ker so Vsenemci odtegnili svoj nujni predlog v zadevi dvojezičnih napisov na neki češki lokalni železnici. — Državni jezikovni zakon, ki so ga izdelali češki poslanci, se predloži zbornici najbrže kot nujni predlog. Ta načrt se ozira na vse deželne jezike. — Deželnozborske volitve v nižjeavstrijskih kmečkih občinah so prinesle krščanskim socialstom zmago. Pridobili so si razun dosedanjih 14 mandatov še 6 novih. Luegerjev terorizem! — Kossuthova stranka v ogrskem državnem zboru je sklenila, odkloniti indennitetno predlogo. — 13.000 Burov se je dosedaj vrnilo v Južno Afriko, ostalih 7000, ki živijo kot ujetniki v Indiji in na otoku Cejlonu, bodo istotako Angleži spravili v domovino, ako prisežejo zvestobo Angliji. — Za nemškega poslanika na dunajskem dvoru je izbran grof Monts, dosedaj poslanik v Monakovem. — Zahtevo italijanskih vseučiliščnikov v Inomostu, naj bi rektor pri vmeščenju spregovoril tudi italijansko, je akademski senat odklonil. Istočasno je občinski svet v posebni resoluciji sklenil, da z ogorčenostjo zavrača prizadevanje italijanskih dijakov, to vseučilišče utraktivirati. — Demisija ministra Piętak a. Minister Piętak je bajé vložil demisijo, ker je zaradi proračuna prišlo do nesporazumljenja med njim in polskimi poslanci. — Zoper cesarsko himno so sklenili budimpeštanski vseučiliščniki demonstrirati pri zapriseženju rekrutov ondote garnizije dne 1. novembra. V več oddelkov razdeljeni bodo na takozvanem »generalskem travniku« peli Kossuthovo himno med sviranjem vojaške godbe. — Polska centralna organizacija za Berlin in okolico se ustanovi vsled sklepa velikega polskega shoda.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Kočevju.

S 1. oktobrom je zapustil naš kraj bivši naš nadučitelj g. Mat. Hiti ter se preselil na novo mesto, v Dob pri Ljubljani. Kaj smo z njim izgubili, vsi vemo, in ne bi omenjali njegove preselitve, da nam omenjeni gospod ne bi bil tako požrtvovalen tako priljubljen kot je bil. Toda blagi mož, kateremu veljajo te vrstice, nam je bil vseskozi vzoren, nedosežen in to v vsakem oziru. Poštenost, jeklena značajnost, neumorna delavnost poleg skrajne vestnosti bili so mu vsekdar zvesti spremljevalci. A bil je tudi neustrašen, neupogljiv, kadar je šlo za sveto pravično stvar. Rogovilil ni nikdar, a mirno je delal, gladil pot naprednim idejam. In le tako je razumljivo, da je ob njegovem odhodu žalovalo vse, mlado in staro, žalovala je vsa poljanska dolina, žalovalo tudi vse učitelstvo okraja, katerega zvest ud, katerega dika je on bil. Gotovo je torej, da je naš kraj z njim izgubil veliko, gotovo pa je tudi, da se mu za njegove ogromne zasluge ne moremo lepše hvaležne izkazati, ko da priporočamo ondote ljudstvu, sprejeti ga z njegovim vrlinam primernim spoštovanjem, zaupanjem. Zasluzi ga v polni meri, in če mu res tudi izkaže, ne bo mu žal nikdar. —

Sedaj pa še nekaj. Pred kratkim smo imeli občinske volitve. Šlo se je za prvenstvo med vasema Stari trg in Predgrad, pa tudi za klerikalno in liberalno misel. Predgrad klerikalen, Stari trg liberalen. Rezultat pa je bil, da sta dobili obe stranki enako glasov. Tako bo prišlo do ožje volitve. Ali ne bilo bi tako, če bi trški rojaki za skledico leče ne izdali Starega trga in se ne pridružili Predgradcem. Posebno se je odlikoval pri tej stvari klerikalni zagrozenec, poštar Mih. Brižal. Vedno rohani zoper te proklete liberalce, a njihov kruh mu prav dobro diši, če ga dobi. On je namreč zastopnik banke »Slavije«. Kot veren katoličan, kot pobožna duša, ki se tudi ob petkih ne odreče mesu, bi vendar moral odložiti tako zastopstvo. Zelo hvaležno delo ga čaka v njegovem uradu, kjer je pravi Avgijev hlev in bi trebalo dobre metle, da

bi izginil ves veliki nered in se napravil zopet red, kakršen bi moral tudi tukaj biti. In pri volitvi je hotel ta mož vedeti, da je prišlo neko volilno, pa nepravo pooblastilo v »štifletu« sem iz Kočevja. A komaj ga je zavrnil eden, že ga je drugi, in nazadnje je ves poparjen območal ter spravljal svoje istinito že razstrgane »štiflete« ter jo odkuril domov.

Starotrški naprednjaki.

Iz Ptujkega okraja. Že nekaj let sem se gode pri okr. šolskem svetu v Ptuj pri oddaji učiteljskih mest za moške in ženske gorostasne krivice.

Kdor nima katerega uda okr. š. sveta za protektorja ali katerega drugega uniformiranega gospoda, niti naj ne prosi za katero službo, ker itak ne pride v terno. Prigodilo se je že — neverjetno, a resnično — da se oddajejo najboljše službe kar pod roko brez razpisa. Prav eklatanten izglede smo imeli letos pri oddaji nadučiteljske službe pri Sv. Marjeti niže Ptuj. Za tisto službo je prosilo 15 učiteljskih moči. Med temi je bila gotovo čez polovica izvrstnih, značajnih mož in pedagogov. A med vsemi temi je dobil mesto nadučitelja najmlajši prosilec, Ž. J., akoravno ga je referent komaj spravljal v terno kot zadnjega, med tem ko je slovenski okrajni šolski svet prezrl stareje in zaslužene kompetente. Tudi ni to kaj čudnega! Koliko parov rokavic je samo brat stotnik porabil za brisanje kljuk pri udih ravno istega okr. š. sv., kateri so ravno pred leti izdali odlok, da prosilci ne smejo plaziti pri udih okr. š. sveta. Tudi pri deželnem šolskem svetu so plazili za Ž. črni in rujavi in še celo Lemberžani. Ta mož nima nobenih zaslug v okraju ptujskem, kajti niti dve tretini učiteljev ga ne pozna, on ni ud učiteljskega društva, njega ni videl še nihče pri nobenem učiteljskem izletu, pri nobeni narodni veselici in pri nobenem shodu. Kot učitelj je prebil več časa v župniščih, nego v šoli. S kaplani je hodil na fureže in v haloške kleti. Domov grede so opazovali ljudje večkrat, kako je tista vesela družba napravljala »salto mortale«. Kako je kolegijalen, vedo najbolje njegovi sosedi, kajti drugi ga ne poznajo, in pa njegovi sošolci, kateri so obhajali letos v Mariboru desetletnico svojega učiteljevanja. Vsi so prišli od blizu in daleč, le Žunkoviča ni bilo, akoravno ima Maribor skoro pred nosom.

Zato ga povzdiguje »Gospodar« od 24. t. m. v deveta nebesa, kajti najeti dopisnik laže na krščanski podlagi, da je učitelj v Majšpergu, akoravno slušbuje v Narapljah že več let. Služboval je res kot podučitelj v Majšpergu, a kot učitelj nikoli. Tudi ni res, da je on opravljal službo organista vedno, ampak le par let. Zakaj zamolči dopisnik »Gospodarjev« vzrok, da je popustil službo organista? Zlagal se je tudi dopisnik »Gospodarjev« debelo, da je bil Žunkovič ud krajnega š. sveta v Majšpergu, ampak le v Narapljah, kjer je bil voditelj enorazrednice. Da je bil ljubljene bivšega nadzornika R. je istina. Zato ga je tudi imenoval za kr. š. ogleda za stoprško šolo, kar je gotovo nepravilno, ker tam deluje skoro trikrat stareji nadučitelj. S tem imenovanjem še mu je bolj greben zrastel, in domišljeval si je res, da je že »inšpektor«.

»Gospodarjev dopisnik,« kmet (!?) tudi povdarja, da ima mnogo pohvalnih pisem; toraj nosi Žunkovič svoja pohvalna pisma razkazovat kmetom? Dober tek!

S Spodnjega Štajerja. Klerikalni dopisunček se je zopet lotil nekega naprednjaka na Polzei. Naša dolžnost je, tega nevedneža poučiti, kaj je »cunja« in kdo je »revše«, človeče. Cunje se imenujejo vse tisto časopisje, katero ima na eni strani svoje zastave napisano geslo: »Pereat resnici, slogi, ljubezni, odkritosrčnosti, radodarnosti!« »Pereat Kristusova moralaa!« Na drugi strani zastave pa: »Živio laž, prepir, sovraštvo, hinavstvo, oderuštvo, živeli, Drozda!« Živela Liguorska moralaa! Kaj pa je revše? 1. Revše je tisto vbogo človeče, katero je tako lačno, da mora revnim ljudem njive jemati, da se do sitega najé. 2. Revše je tisti nesrečnej, kateri je tako izstradan, da mora vbogi materi iz žepa jemati tiste krajcarje, katere si je ona od dobrih ljudi izposodila, da bi svojim lačnim otročičem kruha kupila. 3. Revše je tisti človek, kateri je tako lačen, da mora vsako leto vbogemu kmetu pšenico iz kašte in vino iz kleti jemati, da ima kaj za jesti in za piti. 4. Revše je tisti lakomnik, kateri nerazsod-

nim ljudem denarje iz žepa jemlje, ter jih v posojilnico nosi. 5. Revše je tisti človek, kateri Kristusovo moralaa z nogami tepta, ter se svoje ostudne Liguorske nemoralne morale drži in ponježi v i. Revše je končno tudi tisti človek, kateri po obsojbi na 1000 K globe, ali 3 mesece ali pol leta zapora v svojih »cunjah« se še širokoustno baha, rekoč: »Mi pa ostanemo, kar smo b'la« namreč, lažnjivci, obrekovalci, hinavci, oderuhi, stikalci hranilnih knjižic. Taki človek zasluži imenovan biti: Predsednikom vseh »cunj«. Nadejam se, da me dopisunček na Polzei razume. Ako pa ne, naj se obrne na Taxila, da mu da potrebno pojasnilo. Za poboljšanje takih propalih, nenravnih dopisunčkov je le eno edino sredstvo na razpolago, namreč: »Molitev«. Le edini Božji duh ga zamore poboljšati, nikoli pa človeški. Če se hudič enkrat človeka loti; ga ne izpusti več iz svojih kremelj, ampak ga drži, dokler ga ne pogubi. Dokler dopisnik ne dokaže, da je narodno napredno časopisje »cunja«, ga smatramo za nasramnega obrekovalca in lažnjivca. Sploh si pa naj vsak naprednjak v čast šteje, če ga kakšna klerikalna »cunja« obero. Pregovor pravi: »Ni najslabejše tiste ovočje, v katero se ose in sršeni zaletavajo in je pikajo«. — Klerikalci naj nikoli ne pozabijo, da je bila katoliška armada leta 1866. pri Kraljevem gradu od luteranske armade korenito poražena. Kjer je pamet, tam je sreča; kjer je neumnost, tam je nesreča in smola.

Zakaj duhovniki kmete na vse močje načine odirajo? Zato, da ga kmalu po vsi Avstriji na boben spravijo, svoje s kmetiskim denarjem nabasane blagajnice odprejo, kmetije pokupijo ter ga zopet posužnijo in mu zopet tlako in desetino naložijo. Da pa kmet te nakane tega napada ne sprevidi, mora neumen ostati, nič vedeti, nič razumeti, tedaj nič, ali vsaj kratko v šolo hoditi. Pozor, kmet! Za tvojim hrbtom preži laskava mačka in željno čaka na svojo žrtev. Da se te nesreče preprečijo, je naloga naprednjakov in liberalcev.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Papeževe nunciature so navadno središča največjih spletk. Pod predvezo, da se bavijo z verskimi zadevami, se vtikajo papeževi diplomatje v notranje politične zadeve dotičnih dežel. Šele nekaj let je tega, kar smo pri nas v Avstriji doživeli klasičen tak slučaj. Dunajski nuncij je intrigiral na vse načine proti Ogrski in konec je bil, da je moral odstopiti dolgoletni minister zunanjih del, grof Kalnoky.

Ta slučaj kaže, kaj se vse uganja pod plaščem vere in kako nesmiselno je, da se zastopnikom neke vere pripisuje eksteritorialnost. S to eksteritorialnostjo je najbolje dokazano, da hočejo ti »zastopniki vere« biti zastopniki posvetne oblasti, namreč klerikalizma. Večje nesmisla, kakor je eksteritorialna vera, eksteritorialno kristijanstvo, si ni mogoče misliti.

In kako gledajo ti blagoslovljeni diplomatje na etiketo! Ni je stvari, glede katere bi bilo s papeževimi diplomati toliko preprirov, kakor glede etikete. Nunciji zahtevajo namreč vedno prvo mesto med diplomati, da se s tem pokaže, kako vodilno ulogo da igrajo. V tem oziru so trdi ko skala. Ko je bil sedanji ruski car v Moskvi kronan, je papež hotel poslati k ti slavnosti svojega zastopnika. Za razmere katoličanov na Ruskem bi to bilo največjega pomena. A ker pravoslavni ruski car ni hotel zastopniku katoliškega papeža pripoznati prvega mesta — so klerikalci raje žrtvovali korist milijonov ruskih katoličanov in se ni kronanja udeležil noben papežev zastopnik.

Papež je verski poglavar katoličanov, ni pa posvetna oblast in zato tudi ni treba, da bi države z njim obče vale v posvetnopolitičnih formah. Če ima papež kake želje ali če se ima s kako državo pogajati o verskih zadevah, ima v vsaki državi dovolj škofov, kateri ga lahko zastopajo in nikakor ne potrebuje posebnega diplomatskega zastopnika.

Sicer pa je odprava škofove diplomacije vprašanje, ki še dolgo ne pride na vrsto, ker narodi v nobeni evropski državi nimajo toliko moči, da bi mogli merodajne kroge prisiliti, da rešijo to zadevo.

Istotako neumestna uredba, kakor papeška diplomacija, je tudi navada, da podeljuje papež redove, uniforme in naslove. Ali je Kristus kje govoril o tem, da naj apostoli dele redove, podeljujejo plemstvo, podeljujejo uniforme itd.? Gotovo ne. Kristus je naročil apostolom, naj gredo po svetu in naj narode uče. Tudi tej navadi je izvor to, da noče papež biti verski poglavar, nego posvetnopolitičen vladar. V tem oziru bi bilo treba prisiliti vlade, da preprečijo sprejemanje papeževih redov, naslovov itd. ali tudi od tega smo še jako daleč. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. oktobra.

— **Osebnosti.** Podpolkovnik pri tukajšnjem brambovskem polku št. 27, Iv. Lavrič, je imenovan poveljnikom domobranskemu polku v Černovicah št. 22. — Višjesodni svetnik v Gradcu, g. Julij Ledenig, je šel v pokoj. — Asistent na državnem geološkem zavodu, g. dr. Karol Hinterlechner, je imenovan ad junktom tega zavoda.

— **Se enkrat grof Gleispach in njegovi uradniki.** Piše se nam od Drave: »Körberjeva nova metla« — glej uvodni članek »Slovenskega Naroda« z dne 22. oktobra 1902 — postavila se je samo za — strašilo, kakor se stavi našemu ded v koruzo, da vrabce in vrane straši. Pometala ta metla ne bode nikdar. Če bode kdo kak udarec s to metlo dobil, ga ne bode bolelo. Evo dokaza! Pred menoj leži akt ptujskega sodišča Ob III. 72/2; v tem aktu se nahaja zapisnik, ki ima sledečo uradno pripomnjo: »Dem Schriftführer wurde es ausgestellt, dass bei der in deutscher Sprache überreichten Klage die Urteilklausul in slovenischer Sprache verfasst wurde«. Tableau! Pogled na dotični akt kaže, da niti tožitelja, niti toženci ne razumejo besedice nemški. Zapisnikar ima toliko vesti, da brez vednosti referenta sestavi in napiše par slovenskih besedi, toda glej, za to dobi koj ukor in grajo dotičnega referenta. Kaj poreče k temu vodja justičnega ministrstva g. pl. Körber? Za odgovor pa grofa Gleispacha, kakor tudi g. predsednika Greistorferja v Mariboru in g. predstojnika v Ptuj dr. Glasa, niti ne prosimo. Kaj ti k temu poreko, nam je itak znano. Naše državne poslance, osobito g. dvornega svetnika dr. Ploja prosimo, naj premišlujejo o tej stvari. Znabiti bodo prišli do pravega sklepa in bodo uvideli, kak odgovor bi moral gospod pl. Körber dati, če hoče, da se razsodni, odrasli ljudje njegovi metli ne bodo smejali.

— **Predavanje gosp. Zofke Kvedrove** je naše klerikalce hudo speklo. Ničesar se tako ne boje, kakor da bi tudi narodno ženstvo začelo zdravo misliti in da bi se otreslo privzgojenih predsodkov in nazorov. Kaj bi tudi bilo z vsem klerikalizmom, če bi ženstvo več ne zlagalo denarja, če bi ženstvo ne agitiralo za klerikalizem in če bi ženstvo ne vplivalo v klerikalnem smislu na vzgojo otrok! Kar je gosp. Zofka povedala, je vse do pičice resnično. Klerikalci ne morejo ničesar ovreči in tega tudi ne poskušajo, pač pa hočejo izbrisati utis tega predavanja z osebnim zasramovanjem gosp. predavateljice, češ, če diskreditiramo njo osebno, je diskreditirano njeno predavanje. Ti duhovniki okrog »Slovenca« so pač ravno tako podli, kakor neumni. Na »Slovenčeve« insulte ni boljšega odgovora, kakor da se predavanje gosp. Zofke doslovno priobči. To se tudi zgodi in izide predavanje v našem listu prihodnji teden. Opozarjamo vse narodno ženstvo, naj pazno prečita to predavanje, naj potem sodi, če niso izvajanja jako pametna in vredna, da se ženstvo po njih ravna.

— **Na Pirčevo knjigo** »Kmetijske razmere na Kranjskem« je sinočni »Slovenec« pričel objavljati odgovor. Klerikalci so hoteli knjigo, ki je že pred štirimi meseci izšla, prezreti, a ker je knjiga ne le pri nas, temuč tudi v nemških časnikih vzbudila pozornost, ne morejo kaj, da vsebino knjige po svoje, t. j. na klerikalni način svojim čitateljem prirede. Že včerajšnji »Slovenec« je pokazal, da hoče na izpeljavanja v knjigi tako odgovarjati, da bo posamezne stavke iz knjige brez vsake zveze iztrgal, jim podlagal drug pomen in tako reč po svoje zasukal. Vsebinska knjiga je pač britka za naše katoliške

organizatorje! Čudno se nam pa vse eno vidi, ker se klerikalci sedaj za take malenkosti, kakor so gospodarska vprašanja, še brigajo, saj sedaj ne vleče več klic po gospodarski organizaciji, sedaj ne rešijo kmeta več konsumi in enake katoliške bedarije, temuč edino-le splošna volilna pravica. Morda bo prilika na »Slovenčeve« izvajanja še odgovoriti, da smo pa že danes nekaj omenili, je vzrok veselo zadovoljenje za nas, ker imamo mi prav z našo trditvijo, da s klerikalci stvarna razprava ni mogoča. G. ravnatelj Piro je namreč tudi eden izmed tistih, ki meni, da bi se v našem domačem boju z izključno stvarno taktiko boljše izhajalo. No, gosp. Piro je strogo gospodarsko knjigo po možnosti stvarno spisal, objavil je vsebino v strogo gospodarskem listu »Kmetovalcu«, koder še nismo našli kake politične stvarine in vendar je že videti iz prvega »Slovenčevega« članka, da ga mislijo prav po klerikalno izdelati. Že naslov: »Liberalni gospodarski načrt« naprej pove, kaj mislijo. Kar je liberalno, je po »Slovenčevem« evangeliju peklensko in lopovsko in tako je Pirčeva knjiga tudi peklenska in lopovska, dasi ni drugega, nego strogo in stvarno gospodarsko razmišljanje, in pisatelja bodo po »Slovenčevih« predalih pobijali kakor polha.

— **„Napreden učitelj“** — tako se glasi časnikarska firma dveh bivših pomožnih učiteljev ljubljanskih — se je včeraj zopet oglašil v »Slovencu« in skuša z vsakovrstnimi izmišljotinami, sofizmi, podtikanki in zvijačami že pojasnjeno zadevo o ljubljanskih šolskih razmerah svoja natolcevanja opravičiti. Vse to pisarjenje izvira iz gole maščevalnosti, ker moža nista več suplenta v Ljubljani — s tem je pa to pisarjenje tudi zadostno označeno. Le to naj povemo: Hvala Bogu, da je takih elementov malo med učiteljstvom. Mož sta vredna, da postaneta častna Slomškara.

— **V cerkvi duhovnik, pred cerkvijo birič.** Iz Domžal se nam piše: Pretečeno nedeljo počastil nas je naš prečastiti gospod Jakob Strupi s prižnice s čudnim govorom. Jako laskavo nam je oznanil zopet svojo poluletno biro in pristavil zraven, da nekateri godrnjajo in ne plačajo, drugi pa celo zapirajo vrata pred njim. Dostavil je, da se mu mora dati bira, ker je to zapisano v Kamniku. Omenil je tudi, da je zadnje čase bira tako slaba, da, če ne bode drugače, nas mora zapustiti. Izrazil se je tudi, da je mislil rabiti hujše besede, ali vendar naj to zadostuje. I, za Boga svetega, kaj pa vendar mislite, prečastiti gospod Strupi? Ali res mislite izmolziti, to dobro ubogo ljudstvo do kosti? Saj malo premislite! Oznanjevali ste že celo leto razne ofre za papeža, za škofove zavode, zase, za cerkev in, Bogsigavedi, še za koga. In potem se še čudite, da ljudstvo godrnja. Vi vidite ubozega kmeta samo takrat, kadar pridela, ne veste pa, na koliko strani se je že naprej zadolžil za svoj pridelek. Omenimo naj Vam le mimogrede, koliko vrabcev že čaka na to ubogo pšenico v naši občini. Prvi pride davčni eksekutor, potem pridete Vi, gospod J. Strupi, potem prideta iz Mengša kaplan in cerkovnik in slednjič še frančiškan iz Kamnika. Verjeme nam, prečastiti gospod, da nam ostane samo pleva. Pri izpraševanju pobirate vedno za razne naprave od fantov in deklet, malo manjka, da ne pobirate od vsakdanjih šolarjev, pa ne pomislite, da gre vse to iz žepov staršev in gospodarjev. Vidite, od tod izhaja, da ljudstvo beži iz domovine in se izseljuje v Ameriko; razni davki, bire in slabe letine ženejo ljudstvo na ptuje. V obče Vam ne zamerimo, ker Vas že tako dobro poznamo, da Vas je posedla lakomnost. Ali tako kruto tirjati za boro to, že tako predobro ljudstvo, to je britko. Vi sedite na tisočakah, ta ubogi trpin pa velikokrat nima za sol. Pretečeno nedeljo so bili ljudje sila ogorčeni. Iz mnogih ust so se slišale britke, v srce segajoče besede. V cerkvi ste s prižnice tirjali Vi, gospod J. Strupi, za biro, zunaj cerkve pa je že stal na vzvišenem prostoru birič, kateri je oklical blizu 70 gospodarjev, katerim bode prodano 30. oktobra na javni dražbi razna živina in druge reči, ker ne morejo plačati potresnega posojila. Prečastiti gospod duhovni pastir! Ali ni to britko? Kam naj se obrne ubogi trpin?

Znabiti k Vam, ko so pri Vas farovžka vrata revežem vedno zaprta? Omenili ste, da nas boste zapustili. Povemo Vam, da nam večje usluge ne morete napraviti, kakor to, da greste proč in verjemite nam, da jih bomo dobili deset namesto Vas. Slišali smo že od raznih duhovnikov, kako radi da bi prišli, ko bi bilo na Goričici prazno mesto duhovnika. Zatorej, gospod Strupi, le pojdite, saj ste dovolj zreli ne za beneficijata, ampak za dekana. Toliko za danes, drugi pot kaj več, pa nam nikar ne zamerite, ker je gola resnica vse, kar smo povedali. Zbogom!

Več občanov.

— **Napadi raz leco.** Iz Podkrajja se nam piše: Naš gosp. nunc si nas je prav pošteno privoščil na leci dne 19. t. m. Prvo je vzel v roke našega župana, češ, on je kriv, da je bila občinska volitev v Podkrajju razveljavljena. No, seveda, župan mora biti vsega kriv, ker je nunčku trn v peti. Pa ne tisti trn, ki ga je nunček kuharici izdiral. Razveljavljenja pa je menda kriv sam g. nunc, ker je ves volilni imenik popagal. Potem je udaril nunc tudi po deželni sodnji in po porotnikih, češ, da krivično sodijo. Udaril je po deželnem poslancu g. Božiču, zlasti pa po gosp. dr. Tavčarju. Ta mn je še najbolj slan. Obiral je vse, vse, povedal celo nekaj o koštrunovih jajcih, samo božje besede ni bilo slišati iz njegovih ust. Seve, da so ob taki propovedi šli nekateri ljudje iz cerkve, ker se jim je zdelo, da vse to ne spada na leco. Otroci so se pa režali in posmehovali. Vprašamo torej knezoškofa, ali je dovoljeno in potrebno, mladino tako pohujševati, kakor jo pohujšuje naš pastir z besedo in izgledom? Če je potrebno tako pohujševanje, ga sme škof premestiti, ker tu je ljudi že dovolj pohujšal, naj torej še kod drugod vganja tako pastirstvo. Mi smo že prav do grla siti tega razgrajanja in hujšaka in bi se radi že oddahnil. Prosimo g. knezoškofa, da tega nunca premesti in ga nadomesti z dobrim dušnim pastirjem, katerega bomo vsi spoštovali. Če se to ne zgodi, ne vemo, kaj bo, ker tu je že vse napeto do skrajnosti.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Prihodnji predstavi bosta šele v soboto. Društvo je predstavilo, ki bi se morala vršiti v petek, preložilo na naslednji dan. Ker je razsvetljevanje grobov v nedeljo popoldne, bo v soboto popoldne predstava žaloigre »Mlinar in njegova hči«, zvečer je operna predstava. V nedeljo popoldne ni predstave, zvečer pa repriza »Mlinar in njegova hči«.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj je gostovala v Brieuxovi drami »Rdeči talar« gospa Borštnikova. Kot moderna igralka je predstavljala Yanetto predvsem s psihološke strani ter je nakupčila v to svrhu celo vrsto najminucioznejših detajlov v svoji mimiki in svojih gestah, da je tako dovršeno izražala dolgo skalo izpreminjajočih se občutkov. Gospa Borštnikova je dokazala, da je proučila ulogo do najtanjših posameznosti ter jo igrala zategadelj z vsem igralskim rafinementom. Žal, da je bila glasovno nerazpoložena, ker je bila hripava. Vzlicetj oviri je rešila svojo nalogo, zlasti v burnih dramatskih prizorih, prav dobro, ter žela mnogo odobravanja. Pohvaliti je nadalje g. Dobrovolnega, ki je »rojen« Etchepare ter ga je igral dovršeno, s polnim razumom. Kakor lani, je bil tudi letos g. Dragutinović prav verjeten Mouzon. Pripomogel je s svojo temperamentno igro bistveno k vspehu. Omeniti je pohvalno končno še gospo Dobrovolno in — v epizodni ulogi — g. Bolesko. Ostali igralci — razen predstavljalcev Vagreta in mauleonskega predsednika — in ostale igralko so odigrale svoje naloge docela zadovoljivo.

— **„Reichswehr“ o naši umetnosti.** Gosp. Josip Regali je priobčil v dunajskem dnevniku »Reichswehr« lep feljton o slovenski umetnosti in II. slovenski umetniški razstavi. Feljtonist hvali zlasti dela R. Jakopiča, potem M. Jame, Iv. Groharja, M. Strnena, Žmitka, Gvaiza in kiparja Bernekerja.

— **Trgovina in obrt.** V Ljubljani se je ustanovila komanditna družba Petrič & Co., ki je napravila tovarno za papirnate vreče s patentovano strojno opremo lastne iznajdbe. Podjetju sta kot

komanditista pristopila tudi gg. Anton Dečman in bankir Emerih C. Mayer. Gosp. Jos. Petrič bo vodil še nadalje svojo tovarno papirnih izdelkov in trgovino s papirjem na debelo.

— **Uradni sedež** okrajnega šolskega nadzornika, g. Lud. Stiasnega, je iz Litije prestavljen v Krško.

— **Ondriček v Novem mestu.** Piše se nam iz Novega mesta: Dolenjska metropola neče zaostati za našim splošnim središčem, ter ne prireja samo panoram, temuč celo samostojne razstave slik, največ pa koncertov, glede katerih smo 20. t. m. s Fr. Ondričkom prispeli na vrhunec. Pred malo leti bi si pač še ne mislili, da bode ta goslarški mojster kdaj igral pri nas. Sedaj smo ga res slišali in kakor je povzeti iz govorice, ni izključeno, da pride še kdaj med nas; dopalo se mu je vse: kraj in občinstvo, samo prehitra vožnja dolenjske železnice ni ugajala. Ni treba popisovati igre njegove in njegovega druga, g. Jos. Famčere, mladega, a vrednega spremljevalca na klavirju, saj se je pisalo o njiju veliki umetnosti in čitali smo nad vse laskave ocene po raznih časopisih, tudi po nemških najradikalnejše vrste; pohvaliti nam je torej le naše občinstvo, ki je pokazalo z navdušenim odobravanjem vseh točk, kako ve ceniti prave in slovanske umetnike. Dolenjsko pevsko društvo in tukajšnja šola »Glasbene Matic« sta poklonila mojstru lovorov venec, češka kolonija pa mu je dala enak šopek; pri obeh sta bili krasni trobojci. Dvorana je bila polna, dasi nismo videli več rodoljubov, zlasti iz okolice. Umetnika sta se po koncertu zabavala še par ur v domači družbi, v kateri, žal, nismo bili, ker smo prekasno izvedeli za ta sestanek, a slišali smo, da se je gosp. Ondriček vrlo zabaval s Slovenci slovensko, z gospodičino, ki baje slovenskega ni umela, pa v francoskem jeziku. Želimo, da nam marljivi prireditelji napravijo kdaj zopet enak večer, medtem pa da se poskusijo tudi domače moči dolenjskega pevskega društva in druge. Kadar se to zgodi, Vam zopet sporočim; vem, da dopisa ne odklonite, vredno je, da kaj zveste o nas, saj smo si zaradi znamenite železniške zveze skoraj bolj oddaljeni kakor Dunaj in Trst.

— **Prošnja, oziroma vprašanje do sl. županstva in tržkega predstojništva v Litiji!** Zadnji čas se po vrtovih in ob hišah krade, celo sredi trga, vsakovrstno sadje in sumljivo les premetava v poznih nočnih urah. Ali ima naš nočni čuvaj le nalogo, da vsak mesec katerikrat uro kliče, v svetilkah dá znamenje, da jih je prižgal in prav vestno po svojo plačo pride? Nima tudi naloge, da malo po trgu in okoli hiš pogleda, če je vse v redu? Naj se mu blagovoli bolj natančno označiti njegov delokrog!

Radovednež.

— **Gg. trgovce in obrtnike v Ljubljani** in tudi na Kranjskem sploh, ki kakorkoli reflektujejo na Goriško, Trst in Istro, opozarjamo v njihovem interesu, da izhaja v Gorici danes že širokoznani Gabrščkov: »Ročni Kažipot po Goriškem, Trstu in Istri«. — To je knjiga, kakršne nima nobena druga slovenska pokrajina. Po okrajih in občinah so (poleg raznih statističnih podatkov) naštet vsi javni uradi in funkcionarji (župani, podžupani, tajniki, duhovniki, učitelji, uradniki itd.), dalje vse gostilne, vsi trgovci, obrtniki in rokodelci itd. itd. »Kažipot« dobe kot novoletno darilo vsi naročniki »Soč« brezplačno, enako ga dobé vsi uradi in posamičniki, ki dajejo podatke. Knjiga je torej jako razširjena. Oglase sprejema najdalje do 10. decembra. Cena je prav nizka: 12 K za celo stran, 7 K za pol strani. — V interesu mnogih kranjskih trgovcev je, da so zastopani v tem ličnem »Kažipotu«. — Mi smo izpolnili do naših trgovcev in obrtnikov rodoljubno dolžnost s tem obvestilom.

— **Železnica Grobelno-Slatina-Rogatec.** Politično komisijonalni ogledi so završeni. Sedaj se lahko začne z delom. Postaje bodo: Sv. Vid pri Grobelnem, Šmarje pri Jelšah, Mestinje (pri »Cigajnarju«) s postajališčem Podplat za Kostivnico, Slatina (na južnem koncu kopališča) in Rogatec. Zastopniki okrajnih zastopov Celje in Šmarje so stavili pogoj, da morajo biti vsi napisi dvojezični. V

imenu celjskega okrajnega zastopa je funkcionalni vitez Berka. Celjski trgovec Josip Matič ima na črti Grobelno do meje rogaškega okraja 74 rudolodov ter zahteva za njega primerno odškodnino. Ves ta kraj je zelo bogat izvanredno lepega premoga.

— **Poneverjenje na pošti.** Poštna odpraviteljica v Šmarju, Vilmina Ramrok, je obdolžena, da je poneverila okrog 4000 K in je bila vsled tega suspendirana od službe.

— Obrtno gibanje v Ljubljani.

Tekom meseca septembra pričeli so v Ljubljani na novo izvrševati obrt in sicer: Komanditna družba Petrič & Comp., Martinova cesta šte. 20, izdelovanje papirnih vrečic na tovarniški način; Fran Felicijan, sv. Petra nasip šte. 53, čevljarški obrt; tvrdka F. M. Netschek na Dunaju, Resljeva cesta šte. 3, trgovino z moško in žensko obleko ter modnimi izdelki za gospode; Ivan Križnar, na Mivki šte. 12, kravski obrt; Uršula Uran, Tržaška cesta šte. 1, malo trgovino z mešanim blagom; Ivan Vizjak, Krakovski nasip šte. 22, lončarski obrt; Franciška Grčar, sv. Jakoba nabrežje šte. 7, trgovino z odleko pohištva in kovčki; družabna tvrdka Schmid & Jurjevec, Turjaški trg šte. 1, trgovino z mešanim blagom; Jera Fortuna, Vodovodna cesta šte. 26, gostilničarski in krčmarski obrt; Anton Grablovec, Trubarjeve ulice št. 2, branjevski obrt; Marija Elsner, Lingarjeve ulice šte. 1, trgovina z mešanim blagom; Viktor Accetto, Privoz šte. 5, trgovino s pivom v zaprtih steklenicah; Ivana Kramaršič, Poljanska cesta šte. 23, žensko krojaštvo; Amalija Žabnikar, Kolodvorska ulica št. 28, branjevski obrt; Ignacij Zupančič, Linhartove ulice šte. 8, prodaja premoga; Ivana Drume, Kolodvorske ulice šte. 41, trgovina z mešanim blagom; Jakob Zalaznik, Stari trg št. 21, točenje oslajenih žganih opojnih pijač in desertnih vin; Julijana Stor, Prešernove ulice šte. 5, prodaja oboval; Marija Krapež, Dvorni trg šte. 1, prodajo jedil. — Odglasili oziroma faktično opustili pa so obrt: Filip Kasovitz, Resljeva cesta šte. 3, trgovino z moško in žensko obleko; Oroslov Bernatović, Resljeva cesta šte. 3, trgovina s perilom, moškimi klobuki in zavratnicami; Jakob Selak, sv. Jakoba trg šte. 8, mesarski obrt in trgovino s prekajenim mesom; Anton Putrih, Dunajska cesta šte. 9, trgovina s bicikli; Josipina Avsec, Škofje ulice šte. 2, žensko krojaštvo; Oton Schmidt, Krakovski nasip šte. 26, trgovina z mešanim blagom; Franciška Germ, Pogačarjev trg, branjerija; Josip Maček, Gradišče šte. 7, prodaja premoga; Uršula Uran, Tržaška cesta šte. 1, prodaja lončene in kameninaste posode; Josip Brajer, sv. Jakoba trg, prodajo slaščic.

— **Nova lekarna v Ljubljani.** Ministrstvo namerava pomnožiti število lekarn. Pri tej pomnožitvi dobi Ljubljana še jedno lekarno, ki bo nastanjena v šentpeterskem predmestju blizu Vodmata.

— **Bronasto kolajno z diplomo** je dobil na pekovski razstavi v Londonu tukajšnji pekovski mojster, gosp. Jos. Podržaj, ki je razstavil cesarskega orla iz testa.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 218 oseb.

— **Nezgoda pri kranj. stavbnih družbi.** Kovaška pomočnika Fr. Dovžan in Alojzij Širca sta danes dopoldne v kovačnici kranjske stavbne družbe na Vrtači presekavala neko železo. Dovžan je držal dleto, Širca pa je bil s kladivom po dletu. Naenkrat odleti od dleta kosček železa v Dovžanovo levo roko in mu prereže žilo. Ponesrečenca so z rešilnim vozom prepeljali v bolnico.

— **Aretovali so v Trstu** strojevodjo Kralja iz Ljubljane zaradi izvršitve nekega nenravnega delikta.

— **Izpod policijskega nadzorstva pobegnil** je nevarni tat Avgust Verhovec iz Žalne v litjskem okraju. Verhovec ima na desnem licu pod očesom brazgotino.

— **V Ljubljano je padla** večeraj popoldne šestletna Marija Ložarjeva, hčerka delavke v papirnici v Vevčah in utonila. Popoldne sta jo pri Zalogu dva ribiča potegnili iz vode.

— **Na tla podrl** je danes dopoldne v šolskem drevoredu Franc Marolt iz Besnice št. 23 osemdesetletno Ano Volkovo, stanujočo v Jozefinumu. Prepeljali so jo z rešilnim vozom domov.

— **Izlgred na Starem trgu.** Danes ponoči so na Starem trgu provzročili neki gospodje, med katerimi se je od-

likoval znani nemško-nacionalni uradnik tobačne tovarne, izgred. Gospodje so se med seboj sprli in stegli.

— **Izgubljene reči.** Na poti od »Narodne kavarne« po Židovskih in Črevljarskih ulicah do Turjaškega trga je bila izgubljena denarnica, v kateri je bil zlat za 20 K in nekaj drobiža.

— **Koncert ljubljanske društvene godbe** bo v četrtek dne 30. t. m. v hotelu »Lloyd« ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin.

— **Najnovejše novice.** Poskusen umor in samomor. V Langenwangu je 24letni žagar Schlagbauer napadel z nožem svojo 19letno priletnico Bauernhofer, ker se je hotela vrniti k svojim staršem. Ranil jo je smrtno, potem pa se ustrelil. — Drugo ekspedicijo v Brazilijo priredi prihodnje leto dunajska akademija znanosti. — Zaradi kolere v Aleksandriji je zelo trpela avstrijska izvozna trgovina. Sedaj epidemija pomenja. — Ljudskošolski štrajk so uprizorili učenci v Augusti v Italiji ter hočejo na ta način prisiliti občino, da zida novo šolsko poslopje. — Velika defraudacija se je zgodila pri obrtni in ljudski banki v Ardu. Glavni ravna telj Böhm je zaigral 305.000 K bančnega denarja. — Rumunska šteje po najnovejšem ljudskem štetju 6.030.000 prebivalcev. — Papežev zdravnik dr. Laconi je opasno obolet ter so ga morali operirati.

— **Milijonska defraudacija v Pragi.** Akcija za rešitev svetovlavske posojilnice je zavoženo blagajno še vedno v slepih ulicah, odkoder ne more ne na prej, ne nazaj. Dosedanje reševanje je pokazalo absolutno nezmožnost dotičnih mož, ki so bili prisiljeni iskati sveta pri deželni banki. To dejstvo je za inteligenco katoliškega duhovništva popolnoma uničujoče. Duhovniki, ki so spoznali vpliv denarja, si povsod prizadevajo, bodi že pošteno ali nepošteno, da dober denarje zavode v svoje roke, a nimajo zato niti strokovnega znanja, niti potrebnih spretnosti, večkrat celo zanesljivosti ne. Zaupanje v duhovnike je čisto in po pravici omajano. — V dveh tednih so hoteli biti z vsem gotovi, urediti vse in danes že stavijo za to rok do 15. decembra. Zanašajo se morda, da jim kaj prinese sv. Miklavž ali božični Jezusček, toda vsak ve, da bo to zaman nastavili nogavico za darove. Sv. Miklavž bi najbolje storil, ako bi prinesel za klerikalce prav močno — šibo ter jim izprašil njih nečedne kožuhe.

— **Novo gledališče v Brnu.** Češki listi so objavili pozive za nabiranje p. ispevkov, s katerimi naj se v glavnem mestu Moravske, v Brnu, v treh letih zida veliko narodno gledališče. Čehi imajo doslej le dvoje velikih gledališč: v Pragi in v Plzni. Kmalu pa dobé tudi še drugega v Pragi in nato v Brnu, kjer je sedaj le skromno in priprosto gledališče.

— **Nikolo Tommaseo — Slovan.** Mesto Florencia je ravnokar slavilo stoletnico rojstva slavnega pisatelja in politika italijanskega Tommasea ter je ob tej priliki brzojavila v Šibenik: »Pozdravljamo mesto, v kojem se je rodil veliki italijan ski rodoljub«. Mestni svet v Šibeniku pa je odgovoril: »Sprejemamo vaš pozdrav in vaše čestitke in to tem raje, ker je bil slavljene Slovan in je slovanski čutil. Žel si je tudi, da enkrat izgine laški jezik v Dalmaciji«. Tega se Florentinci niso nadejali!

— **Tovarno plemičev** je imel bivši kmetovalec Al. Müller, ki se je zval tudi »vitez Mildeburški«. Tožen je, da je raznim osebam ponaredil plemenitaške listine ter jim za dober denar preskrbel iz arhivov stare naslove aristokratov. Te dni se je vršila proti Müllerju, ki si je nadel naslov »genealog«, sodna obravnava. Tožba obsega 421 pol ter navaja 23 družin, katerim je Müller ali v resnici preskrbel plemstvo ali pa jim ga s ponarejenimi dokumenti vsaj hotel in poskušal preskrbeti. Zlasti je ponarejal izpiske iz matrik takih župnikov, ki so se radi svoje starosti in naivnosti dali lahko oslepiti. Pomočnike je imel na Ogrskem. Zaslužil je mnogo in dobil honorarje v višini 40.000 K. Osebe, katerim je preskrbel plemstvo, so Müllerju zaupale in niso vedele, da listine ponareja. Priče niso bile klicane, ker raznih oseb sodišče ni hotelo blamirati. Müller je ponaredil pisma Marije Terezije, listine oblastev itd. Tovarnar Kasyk mu je plačal za tak dokument 4800 K. Posl. dr. O. Mettalu je poskrbel plemstvo na Ogrskem za 40.000 kron. Veletržec Porak mu je plačal 16.000 K, zato pa je Müller ponaredil 10 matrik. Tovarnar Rest je plačal 9000 K. Tudi bratoma Rozanek in Swerhowsky je pomagal Müller do plemstva, a dotične listine so se zdele še interesancem sumljive. Trgovski svetnik Wochanka je dal Müllerju 1600 K na račun, a plemstva ni dobil.

— **Španska omika.** Po poročilih španskih listov je bil v Seville aretiran vseučiliški tajnik Roderik Cortez, ker se mu je dokazalo, da je uganjal krvosramstvo s svojimi 4 hčerami in s sinom.

— **Nuna na vseučilišču.** Na češki univerzi v Pragi je vpisana v filozofski oddelku nuna učiteljica iz reda dominikank, Tomazija Rujal. Izpit ima tudi za poučevanje na meščanskih šolah, a sedaj se pripravlja za maturo na gimnaziji ter hodi obenem na vseučilišče k predavanju matematike in fizike.

— **Bestijalen oče.** Iz Kolina javljajo: V Lüdenschaidu se je sprl te dni neki delavec s svojim 21letnim sinom; med preprirom je zagnal oču sinu gorečo svetilko v obraz, da je mladi mož tekoma par ur vsled strašnih bolečin umrl. Mater in bratu, ki sta priskočila nesrečniku na pomoč, se je tudi vnela obleka in sta oba težko ranjena; mati je celo oslepelela.

— **Posledice celibata.** V dunajski mestli šoli v Köhlergasse je bil do nedavnega šol. sluga Jurij Plattner. Imel je ženo in štiri otroke. Katehet v šoli, kooperator Fran Lorbeck pa je imel pri slugi hrano, poleg tega pa je zalezoval ženo Plattnerjevo. Nadlegoval jo je dolgo in z vsemi sredstvi. Dejal ji je, da greh iz ljubezni sploh ni greh in da se pri izpovedi dobi itak odvzeta za vse. Žena ga je odbijala in zavračala, končno pa je v boju s katehetom padla in začela razmerje z Lorbeckom. Spočetka sta bila previdna, a postala sta predrzna, in končno so izvedeli za škandale ne šolarji, nego tudi mož — sluga. Žena je dobila 5. otroka, kateremu je oče katehet. Sluga se je udal pijači, zanemaril službo ter svojo službo končno izgubil. Lotila se ga je fiksna ideja, da ga hoče katehet umoriti. Divjal in skrival se je ponoči in podnevi za benicah ter končno zblaznel. Ker je postal nevaren svoji rodbini, so ga zaprli v blaznico. Nesrečnica Plattner pa je s svojimi otroci zašla v največjo bedo. Iz usmiljenja so ji dovolili, da sme stanovati še nekaj mesecev v šoli, dva otroka so sprejeli v mestno sirotišnico, tri najmanjše pa je morala obdržati ter živi kakor beračica. Nekdaj je bila srečna, imela je dobrega moža in redne dohodke vsak mesec. Bila je skromna, a spoštovana žena, danes pa je zaničevana beračica, ki je grešila z duhovnikom in poglana moža v neozdravno blaznost. Poleg zakonskih otrok ima tudi Heleno, nezakonsko hčerko, živ dokaz svojega greha. Oče se za hčerko ni zmenil in še toliko manj ker je bil kazenskim potom prestavljen v Kirehschlag ob Aspanški železnici. Žena ga je prosila, naj ji pomaga vsaj za Heleno skrbeti, a oče — katehet — niti odgovoril ni. Zato je Don Juana v talarju tožila pred sodiščem. Šele sodišče je Lorbecka prisililo, da ji mora plačevati za Heleno 10 gld. na mesec. Tonzurirani postenjak pa je poslal svoji žrtvi le 100 gld., odlej pa trdovratno molči. Žena ga bo pač tožila še drugič, a kaj ji pomaga duševno je umorila moža, ugonobila svojo rodbinsko srečo ter se oblatila za vedno!

— **Pekovski pomočnik — profesor.** 14. jun. 1900 je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem modroslovja bilš pekovski pomočnik, Konstantin Horna. Bil je očetu 3 leta vajence in 4 leta pomočnik v pekovski umetnosti. Privatno je študiral ter napravil izkušnjo v vseh predmetih spodnje gimnazije. Učili so ga le prijatelji. Potem je vstopil v 5. šoli in napravil maturo z odliko. Potem je šel na vseučilišča v Pragi in na Dunaju. Bil je 31 let star, ko je postal suplent in je učil latinščino, grščino in nemščino. Končno je napravil tudi doktorat.

Društva.

— **Veliki orfej,** katerega priredi pevsko društvo »Slavec« v nedeljo dne 9. novembra v vseh prostorih »Narodnega doma«, bode imel naslednjih šest oddelkov: I. del dva promenačna koncerta, II. del pevski koncert, III. del damsko tekmovalje za dobitke, IV. del velika črnovojniška bitka, V. del zabavni večer, VI. del trije plesi. Iz navedenih oddelkov je torej razvidno, da je orfej zasnovan na jako obširni podlagi, tako da bodo imeli ljubitelji godbe, plesa in drugih zabav vsak svoj užitek, katerega bode še posebno povzdignil na čin izvrševanja sporeda, ker se bode isti hkrati izvajal na raznih krajih. Izmed posameznih točk omenjamo, da se bode pri tej priliki prvi uprizorila burka v jednem dejanju »Bucek v strahu«, spisal Rado Murnik. Torej nam bode to originalno dvojico tudi na odru mogoče spoznati.

— **Občni zbor krojaške družge** se je vršil v »Mestnem domu« v nedeljo ob pol 10. uri dopoldne ob še zadostni udeležbi članov. Gosp. načelnik Jeločnik je pozdravil g. magistratnega svetnika Šeška. Razprava o točkah dnevnega reda je bila jako živahna. Kot delegatje za zvezo kranjskih obrtnih združenj so bili izvoljeni gg. Kraigher, Rojina, Šturm, Okorn, Jeločnik in Krejči. Kakor imajo danes črevljarji svojo surovinsko društvo, tako se dela tudi med krojači na ustanovitve takega društva. Vpisalo se je takoj 15 članov, ki so vplačali vstopnino po 2 kroni vsak. Naprosilo se bode slavno vlado in druge faktorje za denarno pomoč. Kakor črevljarji dobro delujejo s svojo surovinsko združenjo, tako bode tudi, ako so krojači požrtvovalni, lahko izhajalo krojaško surovinsko društvo.

— **Na občnem zboru »Slovenskega bralnega društva«** v Tr-

žiču v nedeljo, dne 26. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: Gg. Lenart Klotutar predsednikom; Rajko Pollak, podpredsednikom; Josip Chianta, tajnikom; Matija Ažman, blagajnikom; Rihard Mally, Fran Deu, Fran Borštnik, Fran Zorec odbornikom.

— **Bralno društvo »Edinost«** v Središču priredi v šolskih prostorih dne 1. novembra t. l. predstavo igre »Mlinar in njegova hči«.

— **»Dramatično društvo«** v Trstu priredi v soboto, 1. novembra t. l. v dvorani »Narodnega doma« v Barkovljah igro »Mlinar in njegova hči«. Koncem meseca novembra pa igro »Divji lovec«, F. S. Finžgarjev igrokaz s petjem v štirih dejanjih.

— **Društvo »Zvezda«** na Dunaju priredi v nedeljo, dne 2. novembra t. l. v dvorani »Wiener Ressource«, Dunaj, I. Reichstrasse 3, svoj zabavni večer s prijaznim sodelovanjem gospice Marice Luzarjeve na glasovirju, koncertne pevke gospice Ide Schöntagove, gospodov akademikov Avg. Leitgeba in I. Sajovica, pevskega zbora sl. akad. društva »Slovenije« pod vodstvom g. Več. Kalasca in društvenega pevskega zbora pod vodstvom g. pevovodje V. Krušiča. Začetek ob 6 uri zvečer. Prijatelji društva dobro došli!

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** bode imelo svoj 14. občni zbor v petek, 14. novembra t. l. v dvorani »Slovenske Beseede«, Dunaj, I. Brunnerstrasse 7, I. nadstropje. Začetek ob 6. uri zvečer. Spored: Nagovor predsednika. Poročila: tajnikovo, blagajnikovo, preglednikov. Volitve. Služajnosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 29. oktobra. V današnji seji poslanske zbornice se menijo poslanci samo o zmagi klerikalcev pri nižjeavstrijskih volitvah. Nemški nacionalci so silno potrli, Luegerjanci pa triumfirajo. Zlasti nosijo danes Liechtenstein, Gessmann, Pattai in Schneider glave pokonci. Zbornica razpravlja o agrarnem štrajku v Galiciji. Bržčas razprava tudi danes ne bo končana. Čehi so podali nujni predlog zastran dogodkov v trgovski zbornici v Olomucu.

Dunaj 29. oktobra. »Fremdenblatt« razglša oficiozno, da vesti o demisiji ministra Pietaka ne »odgovarjajo dejanskemu stanju«. V poljskem klubu je danes posl. Pastor vprašal, kaj je na tej stvari, a Jaworski ni dopustil, da bi se razpravljalo o tem, pojasnila pa tudi ni dal, nego rekel, da bo imel klub danes zvečer politično debato, potem se tudi ta stvar pojasni.

Dunaj 29. oktobra. Cesar se preseli za več tednov 8. novembra v Gödöllő, od koder bo prihajal trikrat na teden v Budimpešto. Tudi minister zunanjih del grof Goluchowski se preseli za ta čas v Budimpešto. Splošno se smatra to kot dokaz, da so difference mej dvorom in Szellom poravnane.

Dunaj 29. oktobra. Nepričakovani izid volitev v kmetijskih občinah je nemške nacionalce silno konsterniral in vlada zdaj strah, da dobi Luegerjeva stranka v novem deželnem zboru še večjo večino, kakor jo je imela doslej.

Opava 29. oktobra. Nemci so osredotočili vso svojo agitacijo na tista dva šlezjska okraja, ki sta jo imela doslej slovenska deželna poslanka. Pri volitvi volilnih mož so zmagali Čehi in Poljaki in sta jim torej ta dva mandata zagotovljena.

Zagreb 29. oktobra. Za odškodovanje pri zadnjih izgredih prizadetih srbskih trgovcev se čuje, da se naloži na vse davke doklada 3 1/2 %.

Budimpešta 29. oktobra. Listi pledirajo za to, naj vlada popolnoma umakne svoj načrt glede službovanja nadomestnih rezervistov in naj predloži načrt o spremembi vojnega zakona.

Arad 29. oktobra. V tukajšnji obrtni in ljudski banki je generalni ravnatelj Böhm defraudiral nad 300.000 kron. Knjigovodja mu je prišel na sled in ga takoj ovadil. V mestu je vsled tega nastala panika; vlagatelji so naskočili zavod in zahtevali svoj denar. Ker ima zavod temeljne glavnice jeden milijon kron, se zanj ni bati.

Borzna poročila.

Žitne cene v Budimpešti

dné 29. oktobra 1902.

Termin.

Pšenica	za april 1903	50	738
Rž	oktober	50	648
Koruzna	maj 1903	50	572
Oves	oktober	50	626

Efektiv.

Nekoliko vinarjev višje.

Darila.

Upravištvu našega lista je poslala:

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospa Marija Werli v Cerknici 17 K, darovanih od družbe „preferanca“ v „Kažotu“.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Narodovo zdravilo. Iako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazi dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 1.90. Po poštenu povzti razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in pod pisom. 2 (12-15)

Gospodu Juliju Schaumann-u lekarnarju v Stockerau-u.

Prosim, da mi blagovolite poslati še dve škatlici želodčne soli, kakoršno sem že imel in s katere uspehom sem prav zadovoljen.

S spoštovanjem

Jožef Pavlovic.

Sanskimost (Bosna), 16. septembra 1899.

Dobiva se pri izdelovalcu, Juliju Schaumannu, deželjskem stanovskem lekarnarju v Stockerau-u in v vseh tu- in inozemskih lekarnah. Cena škatlice K 1.50, manj kot 2 škatlici se ne pošiljati. (2755-10)

Proti zobobolu in gnilobi zob

izborno deluje dobro znana

antiseptična

Melonsine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodom 1 K.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinalnih vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d. (519-35)

Deželna lekarna Milana Leustek-a

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubil. mostu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 m. Srednji srčni tlak 736.0 mm.

Okt.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah
28.	9. zvečer	736.5	6.4	sl. sever	oblačno	9.7 mm
29.	7. zjutraj	736.8	6.5	brezveetr.	oblačno	
	2. popol.	736.5	10.1	sr. svzhod	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 6.4°, nor-
male: 8.0°.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna soproga, hči, sestra in strica, gospa

Minka Kulovic roj. Kavčič

po kratki, mučni boleznini, danes dne 29. oktobra ob 1/4. uri zjutraj v 30. svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 31. oktobra, ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Vevčah št. 50, na pokopališče v D. M. Polji.

Nepozabno pokojnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Vevče, dne 29. oktobra 1902.

(2651) **Žalujejoči ostali.**

Deček

kateri ima veselje do trgovine ter je dovršil vsaj štirirazredno ljudsko šolo, se sprejme takoj v pouk pri Jos. Kodrič-u, trgovcu z mešanim blagom v Sv. Križu pri Kostanjevici. (2642-1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunsaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb. Franzove vane, Karlove vane, Prago. Lipako, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje, Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Str.ža, Toplica, Kočevje ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vane, Karlove vane, Heb. Marijine vane, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno Celovec, St. Michor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 5. uri 25 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 5. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru (1)

Izurjen stenograf

vešč slovenske in nemške stenografije, želi takoj vstopiti v kako tukajšnje pisarno.

Ponudbe sprejema upravništvo »Slov. Naroda«. (2647-1)

Spreten

urarski pomočnik

ki je zmožen nemškega in slovenskega jezika, se takoj sprejme.

Anton Kiffmann

(2644) Maribor, Gosposke ulice št. 5.

Zmešane lase

kupuje v vsaki množini in po najvišjih cenah

Jos. Errath (2549-6)

v Mokronogu na Dolenjskem.

Prodajalka

se sprejme v c. kr. glavni tobačni zalogi v Ljubljani.

Pogoji: dobra računarka, lepa pisava in znanje obeh deželnih jezikov.

Lastnoročno pisane ponudbe na:

A. Gruber-ja v Ljubljani. (2650-1)

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI (2389-3)

Pred škofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Poskusite

J. Klauer-jev, Triglav

naravni rastlinski liker:

Ogreva in oživlja želodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-212)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Spreten, samski

poslovodja

špecerijske stroke, nemškega in slovenskega jezika v besedi in pisavi zmožen, z dobrimi izpričevanji, se išče za filijalo v Škofji Loki. Ponudbe do 15. novembra 1902. Nastop meseca marca 1903. (2639-2)

Franc Dolenz v Kranju.

R. Ditmar

c. in kr. dvor. zalagatelj.

Razsvetljevalni predmeti

za

električno luč (2637-5)

plin (kurilna priprava za kuhanje)

petrolej (Ditmar-jev Caloriferas in pači za kuhanje)

špirit (Ditmar-jev Ennos-palivac in Ager-svetilke)

olje (varnostne svetilke in svetilke za silo).

TOVARNA:

Dunaj, III., Erdbergstrasse 23.

Dobro izurjen

urarski pomočnik

se takoj sprejme pri

M. Čagran-u, urarju v Ljutomeru

(Spodnje Štajersko). (2646-1)

Klet za gostilničarje

v Spodnji Šiški št. 95 2643-1

se odda takoj v najem.

Par voznih konj

petletnih, 16 cm, rjavih, docela enakih valahov, zdravih, se radi odpotovanja proda za 450 gld. v Plevni, pošta Žalec. (2578-3)

Razglas.

V četrtek, dne 30. oktobra t. l., popoldne ob 3. uri se bodo prodajale na Jurčičevem trgu št. 3 v neko kuralno maso spadajoče premičnine na javni dražbi.

Dr. Fran Vok

(2649) c. kr. notar kot sodni komisar.

Razkosana srna

dobi se

za ves čas sezije pri mesarju

Fran Lovše

Jurčičev trg.

Mesnica je odprta vsak dan tudi popoldne od 5. do 6. ure. (2624-2)

(2645-1)

Št. 9192.

Razpis.

Deželni odbor kranjski sprejel bo v službo

tri služabnike

v začasnih lastnostih. Oziral pa se bo le na prosilce, kateri so samskega stanu in ki so spretni v slovenskem in nemškem pisanju.

Mezda na dan je določena na 2 K. Tozadevne prošnje, katerim se morajo priložiti krstni list in spričevala o dose-
danjem službovanju, predložiti naj se do

dne 15. novembra t. l.

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 25. oktobra 1902.

Istrijanska vina

pristna, lastnega pridelka, teran, muškatelec, rdeče vino, refoško in bela vina

se dobivajo pri

Antoniju Forlanu di Giorgio

Rovinj (Istra).

(2648-1)

Vzorci in cene na zahtevanje.

Izognite se nakupa

manjvrednega in vmes še ponarejenega ruma!

Esence so zdravju škodljive.

The Nectar of Jamaica.

Battle Axe Jamaica

rum je znan kot

Vsaka izvirna steklenica se polni pod osebnim nadzorstvom tvrdke:

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ta marka je v vseh kulturnih državah na svetu postavno varovana.

V Ljubljani se dobiva pri Anton Staculu. (2555-6)

Prosim, gg. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idoče sezije namenil sem razprodati svojo zalogo še ostalih koles, znamka „Styria“ in „Helical“ letošnjih modelov, pod lastno ceno. Dana je torej slehernemu najugodnejša prilika, pridobiti si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni.

Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi za pneumatike.

Priporočam se z velespoštovanjem

(114-79)

Fran Čuden

trgovec in urar na Mestnem trgu.

Mejnarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastična umetniška razstava.
Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.
Samo do soboto, 1. novembra,
je razstavljeno:

Zanimivo četrto potovanje po Turingiji.

Novo, senzačno in amisantno so
amerikanski

Mutuskopi.

5 novo došlih zabavnih slik.
Za ogledanje 5 slik se plača 50 vin,
Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah
in praznikih, od 9. ure zjutraj do
9. ure zvečer. (2640)

Kavarna „Austria“

priporoča se
sl. občinstvu v
mnogobrojen poset.

Dva nova biljarda najnovejšega
sistema z ameriškimi
„brunšvik“-mantineli.

Dva nova biljarda najnovejšega
sistema z ameriškimi
„brunšvik“-mantineli.

Z odličnim spoštovanjem

Fran Krvarič
kavarnar.

(2617-2)

Učenec

se vsprejme takoj v špecerijsko trgovino.
Vpraša naj se v upravnistvu »Slo-
venskega Naroda«.

(2589-3)

Velika zaloga telovadnih čevljev

s kaučuk podplati za dijake.

Cena: od št. 34 do 37 K 1.80
za moške 43 46 K 2.30
kakor tudi velika izbira gumastih
galoš iz najboljših ruskih, angleških in av-
strijskih tovarn.

Za dečke in de-
klice od št. 29 do 34
K 2.20.

Za gospe in gospode
najnižje
* cene.

Prekupovalci dobijo primeren popust. Vsakovrstne
komodne čevlje iz usnja in klobučevine.

Ivan Kordik (2365-10)

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 10-14.

Slaščičarna

Ljubljana Kongresni trg 8. **R. Kirbisch** Ljubljana Kongresni trg 8.

priporoča:

Fave di morti, vsesvetniške štruce, pinco, najfinejša pecivo k čaju, suhor
(cvibak), različne vrste finega namiznega peciva, bonbone in posladkorjeno
sadje, kompot, marmelade, likerje, desertna vina in spenjavino (Crema),
čaj, rum in najfinejši francoski konjak.

Zunanja naročila se izvršijo točno. (2613-3)

INDRA TEA

Najfinejši in najboljši čaj na svetu!

Od letine 1902 je že došel.

Ponudbe za Avstro-Ogrsko sprejema:

Indra tea Imp. Comp. Zagreb.

Glavno skladišče: Ivan Perdan v Ljubljani.

Nadalje se dobiva pri:

Peter Lassnik, Anton Kane, M. Spreitzer, Viktor Cantonl, F. C. Praun-
seiss v Ljubljani. — Viljem Koller v Kranju. — Lebinger & Bergmann
v Lidi. — Frane Dezman v Trbovljah. — F. X. Auman v Krškem. —
Leon dell Cott v Brezicah. (2516-5)

Božično darilo!

Zabava za velike in male.

GRAMOFONI od 15 do 125 gld.

Avtomati, v koje se vrže 10 vin., za gostilničarje
jako dobičkanosni.

Prodaja se tudi na obroke.

Zahtevajte moj veliki ilustrirani cenik.

Velika zaloga plošč.

Vse plošče se lahko zamenijo pri

Rudolfu Weber-ju

(2412-8) urarju

v Ljubljani, Stari trg šte. 16.

Poje, se smeje
in govori v
vseh jezikih.

Nagrobne vence

in
trakove k vencem

v največji izberi

priporoča

(2634-2)

Karol Recknagel

Mestni trg št. 24 Ljubljana Mestni trg št. 24.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu dovoljujem si tem potom najljubše na-
znanjati, da sem svojo večletno službo pri g. L. Stricelnu pred kratkim
zapustil ter pričel dne 14. t. m. svojo lastno

prodajo trboveljskega premoga

na drobno in debelo

v Linhartovih ulicah 7, (pri sv. Kristofu).

Cenjenim odjemalcem priporočam se najtopleje za mnogobrojna naro-
čila z zagotovilom točne in solidne postrežbe ter belježim

(2641-1)

z velespoštvanjem

Ignac Zupančič.

Novosti

konfekciji za dame

najnovejše pariške in berlinske modele priporočata
po najnižji ceni

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice šte. 9.

Največja zaloga

oblek za gospe, dečke in otroke in
vseh oblačilnih predmetov.

(2498-4)

Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Svetovna razstava v Parizu 1900.

Hors concours (jury.)

Svetovna razstava v Parizu 1900.

Hors concours (jury.)

„Pivničarski ured vlastelinstva Kutjevo“

ima na prodaj:

5000 hl raznih vin, od navadnega namiznega
do najfinejšega desertnega vina.

Velike množice stare slivovice, kumovice, dro-
ženke in borovničarja.

Fina desertna vina v okusno opremljenih steklenicah.

Poštne in železniške pošiljatve vsake množine.

Zalogo v Ljubljani ima: (2517-2)

J. C. Praunseiss

na Mestnem trgu.